

جراحی حامل‌های انرژی

نفت هدفمند!

در آخرین روزهای پاییز، مهمترین بند طرح تحول اقتصادی ایران به اجرا در آمد.

اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها با اعلام رسمی محمود احمدی‌نژاد، رئیس دولت، در شامگاه ۲۷ آذر ماه آغاز شد. بر اساس بخشی از مفاد این طرح، قیمت حامل‌های انرژی به نرخ‌های منطقه‌ای آن نزدیک شده و پرداخت یارانه بابت مصرف حامل‌های انرژی با روش گذشته متوقف می‌شود.

در این خصوص، اگر چه اجرای طرح هدفمندی علاوه بر تمامی حامل‌های انرژی و مشتقات آنها، کالاهایی چون نان را هم دربرمی‌گیرد، اما حساسیت در خصوص چند حامل انرژی از جمله بنزین، نفت گاز و گاز طبیعی بیشتر است. نوسان قیمت بنزین به عنوان مهمترین سوخت مطرح در سبد انرژی بخش حمل و نقل سبک در کشور و حاملی که روزانه در ابعاد گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد، از گذشته مورد توجه شهروندان و فعالان اقتصادی بوده است. این اهمیت در شرایطی است که طی سال‌های اخیر، تلاش‌هایی از سوی وزارت نفت برای کاهش وابستگی سبد انرژی بخش حمل و نقل سبک با وارد کردن سوخت‌هایی مانند سی‌ان‌جی، نفت گاز، اتانول و گاز مایع انجام شده و تا حدی نیز به نتیجه رسیده‌اند، به گونه‌ای که در بخش

سی‌ان‌جی، تاکنون حدود هزار و ۵۴۰ جایگاه در سراسر کشور راه اندازی شده و بر اساس برنامه ریزی‌های انجام شده، قرار است این رقم تا سال آینده به ۲ هزار و ۱۸۸ جایگاه افزایش یابد. بر اساس آخرین اطلاعات ارائه شده از سوی شرکت ملی گاز ایران، مصرف سی‌ان‌جی از ابتدای امسال تاکنون به طور متوسط رقمی معادل ۱۴ میلیون متر مکعب در روز بوده که جایگزین رقمی معادل ۱۲ میلیون لیتر بنزین شده است. قیمت سی‌ان‌جی نیز در طرح هدفمندی یارانه‌ها به ۳۰۰ تومان در هر متر مکعب رسیده است.

مصرف گاز مایع در بخش حمل و نقل، هنوز در ابعاد قابل ملاحظه‌ای رواج ندارد. نفت گاز نیز هنوز به طور کامل وارد سبد بخش حمل و نقل سبک نشده است. در این شرایط، قیمت جدید بنزین سهمیه‌ای معادل ۴ برابر قیمت قبل و قیمت بنزین غیریارانه‌ای معادل ۱/۷۵ برابر قیمت نوع یارانه‌ای است.

همچنین قیمت نفت گاز از شرایط یارانه‌ای خارج شده و در شرایط جدید در دو سناریوی ۱۳۵ و ۳۵۰ تومانی به ازای هر لیتر ارائه شده است.

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ نفت ژانویه

۶۷ آزادی نفتی

۶۸ تحولات انرژی

گفتنی است نفت گاز در ابعاد قابل ملاحظه‌ای در بخش حمل و نقل سنگین و به عنوان سوخت جایگزین در صنایع و نیروگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و قیمت قبلی آن معادل ۱۶/۵ تومان در هر لیتر بوده است.

گاز طبیعی نیز به عنوان سوخت غالب در سبد مصرف انرژی کشور با سهمی بیش از ۶۵ درصد، در شمار حامل‌هایی است که با افزایش قیمت مواجه شده‌اند. در خصوص گاز طبیعی، قیمت جدید خانگی بر اساس جدولی که در آن قیمت به میزان مصرف و اقلیم استان مورد نظر ارتباط دارد محاسبه می‌شود. قیمت جدید به طور متوسط برای بخش خانگی معادل ۷۰ تومان در هر متر مکعب، بخش تجاری ۱۰۰ تومان، صنایع ۷۰ تومان، کشاورزی، دامپروری و سایر بخش‌ها ۶۰ تومان و نیروگاه‌ها معادل ۸۰ تومان منظور شده است.

نتایج اولیه

اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها در نخستین روزهای آن، با استناد به آمارهای دولتی ارائه شده از سوی مراکز مربوطه، کاهش قابل ملاحظه‌ای را در مصرف حامل‌های اصلی انرژی به دنبال داشته است.

مصرف بنزین کشور که تا قبل از اجرای طرح در سطوح ۶۲ الی ۶۳ میلیون لیتر در روز نوسان داشت، با اجرای طرح هدفمندی در دومین هفته زمستان (۴ تا ۱۰ دی ماه) به حدود ۵۷ میلیون لیتر در روز رسیده که کاهش ۵/۸ میلیون لیتری را در روز نشان

می‌دهد. همچنین مصرف گازوییل در همین مدت به ۸۹/۴ میلیون لیتر در روز رسیده که نسبت به هفته قبل از آن افزایش داشته است. تحلیل‌گران، کاهش دمای هوا را عمده‌ترین علت افزایش مصرف نفت گاز ارزیابی می‌کنند.

اما مصرف گاز طبیعی در بخش خانگی-تجاری که عمده‌ترین مصرف‌کننده این سوخت در کشور در فصل سرد سال محسوب می‌شود، در ابعاد قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است. بر اساس اعلام شرکت ملی گاز ایران، متوسط مصرف گاز طبیعی در کشور بعد از اجرای طرح هدفمندی معادل ۶ تا ۶/۵ درصد کاهش داشته که این امر موجب افزایش گاز رسانی به نیروگاه‌ها و صنایع شده است. در روزهای سرد سال به علت رشد شدید مصرف گاز بخش خانگی، گاز رسانی به نیروگاه‌ها کاهش

می‌یابد و نیروگاه‌ها ناچار به استفاده از سوخت‌های مایع مانند نفت گاز و نفت کوره هستند که علاوه بر تحمیل هزینه‌های بسیار بالا به اقتصاد ملی، تبعات زیست محیطی متعددی را نیز در این بخش به همراه دارد. افزایش گاز رسانی به نیروگاه‌ها و صنایع، در نتیجه کاهش مصرف گاز بخش خانگی، مصرف فرآورده‌های نفتی را به میزان روزانه ۲۰ میلیون لیتر

عمده انرژی در کشور شده است. برآوردها گویای این حقیقت‌اند که مصرف انرژی بخش خانگی با سازوکارهای بسیار اولیه و ساده تا ۲۵ درصد کاهش خواهد یافت. مطالعات انجام شده نشان می‌دهند هدررفت انرژی، تنها در بخش ساختمان رقمی معادل ۱۴ میلیارد دلار در سال است. از سوی دیگر، ارزش بنزین و نفت گاز وارداتی، سالانه رقمی بین ۷ تا ۹ میلیارد دلار از بودجه کشور را به خود اختصاص داده است. اصلاح رفتار مصرفی در بخش حمل و نقل سبک در نتیجه اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، می‌تواند میزان مصرف بنزین و سی‌ان‌جی را در این بخش، در ابعاد قابل توجهی کاهش دهد.

با این حال، بخش اصلی اجرای این طرح، تغییر در ساختارهای بخش‌های صنعتی و نیروگاهی است که باید در افق زمانی میان مدت و بلند مدت تحقق یابد. اختلاف فاحش راندمان مصرف انرژی در بخش صنعت و فاصله موجود بین راندمان تبدیل انرژی‌های اولیه به انرژی برق در نیروگاه‌های تولید این حامل، موضوعات مهمی هستند که در فصل‌های بعدی اجرای طرح هدفمندی یارانه‌های انرژی، باید به آنها پرداخته شود. ■

کاهش داده است. بر اساس اطلاعات ارائه شده، گاز رسانی به نیروگاه‌ها در هفته دوم دی ماه به حدود ۵۱ میلیون متر مکعب در روز رسیده، در حالی که تعهد شرکت

ملی گاز در این موقع سال معادل ۳۰ میلیون متر مکعب در روز بوده است.

چشم‌انداز هدفمندی

اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها در نخستین هفته‌های آن و تنها با ملاحظه عوامل روانی در جانب مصرف، موجب کاهش قابل توجه مصرف حامل‌های

نفت ژانویه

گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

قیمت نفت خام در بازارهای جهانی در اولین ماه سال جدید میلادی مجدداً افزایش یافت و از ۹۰ دلار در هر بشکه فراتر رفت. جذب نیروی کار توسط بخش خصوصی آمریکا، افزایش غیرمنتظره‌ای را نشان داده و رشد بخش خدمات این کشور، موجب خوش‌بینی نسبت به بهبود روندهای اقتصادی شده است.

نفت ایران در بازار جهانی		
منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۹۲/۵۷	۹۰/۲۵
شمال غربی اروپا	۹۲/۳۴	۹۰/۸۴
مدیترانه	۹۱/۸۹	۸۹/۸۴
آفریقای جنوبی	۹۲/۲۹	۹۰/۷۹
میانگین وزنی	۹۲/۶۲	۹۰/۴۱

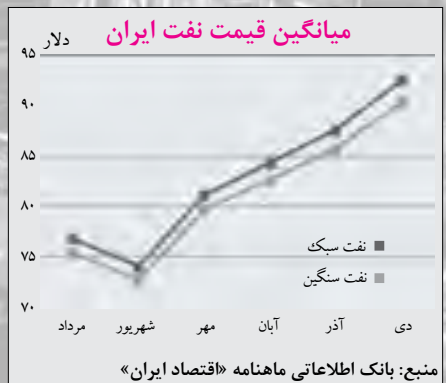
یادداشت: متوسط اول تا پنجم ژانویه استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدیت در بازار نیویورک، برای تحویل در ماه فوریه ۹۲ سنت (۱/۰۳ درصد) افزایش یافته و به بشکه‌ای ۹۰/۳ دلار بالغ شده است. قیمت نفت خام برنت در بازار لندن نیز پس از ۱/۹۷ دلار افزایش، در سطح هر بشکه ۹۵/۵ دلار تثبیت شد. وقوع آتش سوزی در یک مجموعه صنعتی در نزدیکی رتردام هلند نیز به رشد قیمت نفت خام منجر شده است.

بخش خصوصی ایالات متحد آمریکا در ماه دسامبر، تعداد ۲۹۷ هزار فرصت شغلی جدید ایجاد کرده که نسبت به ۹۲ هزار نفر نیروی کار جذب شده در ماه نوامبر، افزایش قابل ملاحظه‌ای را نشان می‌دهد. از سوی دیگر، گزارش‌ها حاکی از رشد قابل توجه بخش خدمات این کشور به بالاترین سطح طی ۴ سال گذشته‌اند.

در چهارمین روز ژانویه، اداره اطلاعات انرژی آمریکا میزان ذخایر نفت خام این کشور را در هفته

پیش از آن اعلام کرد. بر اساس این گزارش، موجودی نفت خام این کشور ۴ میلیون و ۱۶۰ هزار بشکه کاهش یافته است. طی ۵ هفته منتهی به تاریخ فوق ۲۴ میلیون بشکه از ذخیره سازی نفت خام آمریکا کاسته شده و بر موجودی بنزین و فرآورده‌های نفتی میان تقطیر به ترتیب ۳/۳ و ۱/۱ میلیون بشکه افزوده شده است.

منبع: بانک اطلاعاتی ماهنامه «اقتصاد ایران»